

2015/2062(INI)

12.5.2017

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με τα σωφρονιστικά συστήματα και τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές
(2015/2062(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Barbara Matera

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά μέσον όρο, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 4,5 % των κρατούμενων στα 28 κράτη μέλη και ότι ο αυξανόμενος αριθμός γυναικών στις φυλακές οφείλεται εν μέρει στην υποβάθμιση της οικονομικής κατάστασης των γυναικών· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο διαχωρισμός των γυναικών κρατούμενων σύμφωνα με την ηλικία τους συνιστά θεμελιώδη αρχή προστασίας των ανηλίκων· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι απαραίτητο να υπάρχει σε κάθε κέντρο κράτησης μία πτέρυγα για τις ευάλωτες κρατούμενες·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κρατούμενες είναι πολύ συχνά μητέρες που έχουν την αποκλειστική μέριμνα μικρών παιδιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι, εξαιτίας της ανισόρροπης εδαφικής κατανομής των ιδρυμάτων που μπορούν να τις φιλοξενούν, οι γυναίκες αυτές κρατούνται συχνά μακριά από τα παιδιά τους και υποφέρουν περισσότερο από τη διάρρηξη των οικογενειακών τους δεσμών·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση των γυναικών στις κοινές εγκαταστάσεις, όπως οι χώροι υγιεινής, οι κοινωνικοπολιτισμικές ζώνες, οι αθλητικές εγκαταστάσεις ή οι βιβλιοθήκες περιορίζεται ιδιαίτερα επειδή οι δραστηριότητες δεν είναι μικτού χαρακτήρα και οι γυναίκες απομονώνονται σε διαμερίσματα κράτησης σε σωφρονιστικά ιδρύματα που στεγάζουν κρατούμενους και των δύο φύλων· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχουν όλες οι κρατούμενες τη δυνατότητα να εργάζονται στις κεντρικές υπηρεσίες λόγω απαγόρευσης εισόδου σε ορισμένες κοινές εγκαταστάσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση αυτή, που πρέπει να εξασφαλίζεται στις κρατούμενες γυναίκες, βοηθά τις γυναίκες αυτές να ανοικοδομήσουν την κοινωνική τους ζωή και καθιστά τη διαβίωση υπό κράτηση λιγότερο αποξενωτική, κάτι που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για οποιαδήποτε επανένταξη στην κοινωνία·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κανόνας αριθ. 19.7 των ευρωπαϊκών σωφρονιστικών κανόνων ορίζει ότι «λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τις ανάγκες υγιεινής διαβίωσης των γυναικών» και ο πρότυπος ελάχιστος κανόνας των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των φυλακισμένων αριθ. 23 (1) ορίζει ότι «στις γυναικείες φυλακές υπάρχουν ειδικές δομές για κάθε αναγκαία προγεννητική και μεταγεννητική φροντίδα και θεραπεία»· ότι οι κανόνες αυτοί, εν τούτοις, συχνά δεν τηρούνται στα κράτη μέλη και ότι, όπως επισημαίνει το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Φυλακών (European Prison Observatory), «στην πράξη, δεν επιδεικνύεται πάντα μέριμνα ή σεβασμός για τις ανάγκες υγιεινής διαβίωσης των γυναικών»·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πρότυπα της ευρωπαϊκής επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT) προβλέπουν τη μικτή στελέχωση των φυλακών και ότι «ο σωματικός έλεγχος σε άτομα που στερούνται την ελευθερία τους θα πρέπει να διενεργείται αποκλειστικά από προσωπικό του ίδιου φύλου και κάθε σωματικός έλεγχος που απαιτεί να βγάλει τα ρούχα του ο κρατούμενος θα πρέπει να διενεργείται εκτός του οπτικού πεδίου σωφρονιστικών υπαλλήλων του αντίθετου φύλου» λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τους πρότυπους ελάχιστους κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των φυλακισμένων,

«κανένας σωφρονιστικός υπάλληλος του ανδρικού φύλου δεν εισέρχεται σε τμήμα του ιδρύματος που προορίζεται για γυναίκες, εκτός εάν συνοδεύεται από γυναίκα αξιωματικό» και «οι γυναίκες κρατούμενες φυλάσσονται και επιτηρούνται αποκλειστικά από γυναίκες αξιωματικούς», αλλά ότι οι πρακτικές αυτές δεν ακολουθούνται πάντα στα κράτη μέλη·

1. καλεί τα κράτη μέλη να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με όλες τις πτυχές της κράτησης, να καταχωρίσουν όλα τα δεδομένα ανά φύλο και να δημοσιοποιήσουν τις στατιστικές, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των πλέον κοινών εγκλημάτων και αδικημάτων που διαπράττουν γυναίκες και να εξετάσουν τη δυνατότητα άλλων μορφών κράτησης για τα αδικήματα ήσσονος σημασίας· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση του υπερπληθυσμού των φυλακών, ο οποίος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να συνιστά εμπόδιο στην αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών·
2. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι στις φυλακές καλύπτονται όλες οι ανάγκες υγείας και υγιεινής διαβίωσης των γυναικών, συμπεριλαμβανομένου εις ό, τι αφορά τη γυναικολογική υγεία, την προγεννητική και μεταγεννητική φροντίδα, τα προϊόντα για την εμμηνορροία, τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των δυσανάλογα υψηλών επιπέδων χρήσης ναρκωτικών μεταξύ των κρατούμενων γυναικών·
3. υπογραμμίζει ότι οι ψυχικές ασθένειες υπερεκπροσωπούνται μεταξύ των κρατούμενων γυναικών και ότι οι γυναίκες παρουσιάζουν τάση αυτοτραυματισμού και αυτοκτονίας ή προβλήματα που συνδέονται με την κατάχρηση ναρκωτικών και αλκοόλ καθώς και ότι είναι συχνά θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης· καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης των γυναικών στις φυλακές, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, μεταξύ άλλων και παρέχοντας ψυχολογική υποστήριξη, εφαρμόζοντας προληπτικά μέτρα, ελέγχοντας και παρέχοντας κατάλληλη και επαρκή θεραπεία για τα προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας· καλεί, ως εκ τούτου, τα κράτη να επενδύσουν σε ειδικευμένο προσωπικό υποστήριξης για να διασφαλίσουν την αντιμετώπιση των εν λόγω προβλημάτων και την επίτευξη απτών βελτιώσεων και να προβλέψουν, όπου είναι εφικτό, το διαχωρισμό των γυναικών κρατούμενων σύμφωνα με την ηλικία τους καθώς και αποκλειστικές πτέρυγες για τις πιο ευάλωτες κρατούμενες·
4. ζητεί από τα κράτη μέλη να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της υγείας, της αξιοπρέπειας και της ιδιωτικής ζωής των γυναικών στους χώρους κράτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες τους από άποψη ιατρικής φροντίδας και υγιεινής, καθώς μπορεί αυτές να παραμελούνται ή να αντιμετωπίζονται με ακατάλληλο τρόπο εξαιτίας του μικρού αριθμού γυναικών στους εν λόγω χώρους· υπενθυμίζει στα κράτη μέλη ότι η ανάκτηση της αυτοεκτίμησης είναι ουσιαστικό στοιχείο της ανθρώπινης αξιοπρέπειας·
5. κρίνει ουσιαστικής σημασίας το να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των εγκύων γυναικών στη φυλακή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, αλλά και μετά τον τοκετό, μέσω της διάθεσης των κατάλληλων χώρων για τον θηλασμό και της παροχής νοσηλευτικής φροντίδας από καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό· κρίνει ότι θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εφαρμογής άλλων μεθόδων που να λαμβάνουν υπόψη την καλή διαβίωση των παιδιών στις φυλακές· υποστηρίζει ότι ο αυτόματος χωρισμός της μητέρας από το παιδί της δημιουργεί έντονα συναισθηματικά προβλήματα στο παιδί και

ότι αυτό μπορεί να θεωρηθεί επιπρόσθετη ποινή για τη μητέρα· ζητεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν διατάξεις που θα επιτρέπουν στις μητέρες να μένουν για όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο με το παιδί τους· καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη στήριξη των κρατούμενων μητέρων παρέχοντας πρακτική και οικονομική υποστήριξη για τις επισκέψεις των παιδιών και των ατόμων που τα φροντίζουν, παρατείνοντας το επισκεπτήριο για τα παιδιά και τον χρόνο τηλεφωνικής επικοινωνίας για τις μητέρες· καλεί τα κράτη μέλη να παρέχουν υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας για τις κρατούμενες γυναίκες·

6. καλεί επιτακτικά τα κράτη μέλη να πάψουν να ανέχονται τη βία κατά των γυναικών κρατουμένων και τις εξευτελιστικές πρακτικές, οι οποίες συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου· καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν προορατικά και προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο του αγώνα εναντίον όλων των μορφών βίας που ασκείται από προσωπικό και από άλλους κρατούμενους κατά των γυναικών και των LGBTQI ατόμων στη φυλακή· καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την παροχή ψυχολογικής στήριξης από εξειδικευμένο προσωπικό σε όλες τις κρατούμενες που είναι θύματα βίας πολλών ειδών·
7. τονίζει τη δύσκολη κατάσταση που βιώνουν τα διεμφυλικά άτομα στα σωφρονιστικά ιδρύματα· ζητεί επιμόνως από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα άτομα που πραγματοποιούν μετάβαση φύλου έχουν πρόσβαση σε ορμονοθεραπεία και ψυχολογική υποστήριξη καθώς επίσης ότι στεγάζονται σε φυλακές που αντιστοιχούν στη γενετήσια ταυτότητά τους·
8. επισημαίνει την εξαιρετικά ευάλωτη θέση των γυναικών κρατουμένων LGBTQI, οι οποίες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πέσουν θύματα διακρίσεων, κακομεταχείρισης και σεξουαλικής βίας· ζητεί από τα κράτη μέλη να καθιερώσουν ατομικά κελιά, ώστε να προστατεύεται η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια και η ιδιωτική ζωή των διεμφυλικών και μεσοφυλικών κρατουμένων·
9. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη στα οποία οι εκδιδόμενες γυναίκες κρατούνται για άγρα πελατών να αναθεωρήσουν τη νομοθεσία τους βάσει του σουηδικού μοντέλου και να προτείνουν στρατηγικές για να εγκαταλείψουν οι εκδιδόμενες γυναίκες την πορνεία·
10. καταδικάζει, στο πλαίσιο αυτό, τη συστηματική πρακτική της αφαίρεσης των στηθόδεσμων από γυναίκες που τελούν υπό κράτηση, πρακτική δυσανάλογη προς τους δυνητικούς κινδύνους·
11. καλεί την Επιτροπή να εκπονήσει κατά προτεραιότητα σχέδιο δράσης σχετικά με την εφαρμογή και την αξιολόγηση της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης στην τρομοκρατία, υιοθετώντας ειδική πολιτική με γνώμονα το φύλο, στην οποία θα περιλαμβάνονται συστάσεις για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης των γυναικών στην φυλακή, βάσει βέλτιστων πρακτικών· καλεί τα κράτη μέλη να συντονίσουν τις στρατηγικές τους και να ανταλλάξουν τις πληροφορίες και την πείρα που διαθέτουν, προκειμένου να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή της ενδεχόμενης ριζοσπαστικοποίησης των γυναικών στην φυλακή· επισημαίνει ότι οι τρομοκρατικές ομάδες ενδέχεται να στρατολογήσουν γυναίκες με πολλούς και διάφορους τρόπους, συμπεριλαμβανομένου του γάμου, και να τις πείθουν να στρατολογήσουν και άλλες γυναίκες ή να προβούν σε βιαιοπραγίες· υπενθυμίζει την ανάγκη εφαρμογής, κατά τη διάρκεια της περιόδου κράτησης και μετά,

μέτρων κοινωνικής αρωγής με στόχο την προετοιμασία των κρατούμενων και την παροχή βοήθειας για την επανένταξή τους, και συγκεκριμένα όσον αφορά την αναζήτηση στέγης και απασχόλησης, προκειμένου να αποφεύγονται καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και υποτροπής·

12. θεωρεί ότι είναι ουσιώδες οι κρατούμενες γυναίκες και τα κρατούμενα LGBTQI άτομα να έχουν επαρκή πρόσβαση σε υπηρεσίες περιποίησης του σώματος και προσωπικής υγιεινής· υπογραμμίζει ότι η περιποίηση του σώματος και η προσωπική υγιεινή αποτελούν αναφαίρετα δικαιώματα του ατόμου και πρέπει να θεωρούνται συνδεδεμένα με την πνευματική ευεξία·
13. αναγνωρίζει ότι το επίπεδο εκπαίδευσης των γυναικών στις φυλακές είναι κατά μέσον όρο αρκετά χαμηλό· ζητεί, ως εκ τούτου, από τα κράτη μέλη να αφιερώσουν περισσότερη προσοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα, την επαγγελματική κατάρτιση και τα μέτρα κοινωνικής επανένταξης, προκειμένου να διευκολύνουν την επανένταξη των γυναικών αυτών στην κοινωνία·
14. καλεί μετ' επιτάσεως τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τηρούνται τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα για τη στελέχωση με βάση το φύλο, προκειμένου να προστατεύονται οι γυναίκες κρατούμενες από τη βία που ασκείται από σωφρονιστικούς υπαλλήλους του ανδρικού φύλου·
15. θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν κατάλληλα μέτρα για να διασφαλιστεί η πλήρης και δίκαιη επανένταξη των γυναικών κρατούμενων, μεταξύ άλλων μέσω της εξάλειψης πρακτικών που παρέχουν στις γυναίκες εφόδια για λιγότερο καλοπληρωμένες δουλειές σε σχέση με τους άνδρες, όπως στην κλωστοϋφαντουργική βιομηχανία και στις υπηρεσίες καθαριότητας, και μέσω της υλοποίησης προγραμμάτων επανένταξης προσαρμοσμένων στο φύλο τους·
16. καλεί τα κράτη μέλη να παρέχουν την κατάλληλη εκπαίδευση στο ιατρικό προσωπικό και το προσωπικό των φυλακών που συναλλάσσεται με γυναίκες κρατούμενες, καθώς οι γυναίκες υφίστανται συχνά κακομεταχείριση που συνδέεται με το φύλο, βία ή εκμετάλλευση από άλλους κρατούμενους ή μέλη του προσωπικού.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	11.5.2017
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 22 -: 2 0: 4
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Daniela Aiuto, Maria Arena, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Margot Parker, Marijana Petir, Pina Picierno, Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Izaskun Bilbao Barandica, Edouard Martin, Clare Moody, Jordi Solé, Mylène Troszczynski, Monika Vana, Julie Ward
Αναπληρωτές (άρθρο 200 παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Eduard Kukan, Claudia Schmidt, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Axel Voss

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

22	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Angelika Mlinar
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Malin Björk
PPE	Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Eduard Kukan, Claudia Schmidt, Axel Voss
S&D	Maria Arena, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Edouard Martin, Clare Moody, Pina Picierno, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Julie Ward
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Jordi Solé, Monika Vana

2	-
EFDD	Margot Parker
ENF	Mylène Troszczynski

4	0
ECR	Arne Gericke, Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
PPE	Marijana Petir

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή